

DJKT.

Milan Šotek

S.K.U.P.A.

Zkrácený program volně ke stažení/čtení.

Plnohodnotná verze obsahující mj. Skupovy scénické návrhy, grafiky, skici a text hry Milana Šotka je ke koupí při představení inscenace S.K.U.P.A. ve Velkém divadle anebo na Pokladně předprodeje DJKT.

Děkujeme **Muzeu loutek v Plzni, Markétě Formanové a Veronice Plaché** za zapůjčení vyřezávané busty profesora Josefa Skupy s truchlícím Spejblem zhotovené Gustavem Noskem pro nafocení vizuálu k inscenaci, za poskytnutí prostor pro konání první čtené zkoušky i předpremiérového setkání a za pomoc při pátrání po skupovských stopách.

Za milou spolupráci děkujeme též **Archivu města Plzně, zejména paní Štěpánce Pfliegerové, Muzeu loutkářských kultur v Chrudimi, Západočeskému muzeu v Plzni a rodině Čulíkových.**

V neposlední řadě patří veliký dík **Divadlu S+H a jeho paní ředitelce Denise Kirschnerové.**

Zaladní kostým

1. Josef SKUPA

Hlek = šetrně
hruška

šetřil
do vesty
(nemyslí
byť)

~~šetřil~~
Přidet
SAKO

byl
lehce
v
formě
obleku
objevně

nebo
šetrně
hruška
dů
konec
výřek
(?)

mužná
nemyslí
byť
řekla
jenže

porobothy:
přirodní
kůže
lakti oble-
kem

ok26

Překně
šetrně

šetrně

Milan Šotek

**Scénické
Kurikulum
Unikátního
Plzeňského
Artisty**

Režie **Radovan Lipus**
Dramaturgie **Dana Hlaváčová**
Scéna **Marek Zákostelecký**
Kostýmy **Tomáš Kypta**
Hudba **Jan Matásek**
Hudební nastudování **Albert Pechmann**
Choreografie **Richard Ševčík**
Filmová animace **Lukáš Kellner**
Světelný design **Jakub Sloup**

Představení řídí **Martin Chmelař**
Text sleduje **David Kubát / Gabriela Vašková**

S.
K.
U.
P.
A.

Světová premiéra 16. května 2026 ve Velkém divadle.
Délka představení je 2 hodiny a 20 minut včetně přestávky.

A OSOBY OBSAZENÍ

Josef Skupa

Německý vyšetřovatel Hans Ritter,
Nohsled

Strýc, Dějepisář prof. Horák,
Sergej Vladimirovič Obrazcov

Rytíř, Výčepní Beránek U Halánků,
Dozorce Komisárek, Velitel, Major,
Švejka, Filmový režisér, K. Gottwald

Kašpárek, F. Fiala (Ferenc Futurista),
Revoluční Kašpárek, Miloš Kirschner |
piano, akordeon

Voják SS 1, Loutkoherec 1, Jiří Trnka |
bicí

Voják SS 2, Loutkoherec 2, Gustav Nosek,
Spolužák Cháchár, P. Páv

Čarodějnice, Němčinářka Frau Rohrstock

Inspicientka, Loutkoherečka 2

Inženýrka Škodových závodů,
Loutkoherečka 1, Jiřina Schwarzová,
později Skupová

kontrabas

saxofon, klarinet

Michal Štěrba

Martin Stránský

Josef Nechutný

Jaroslav Matějka

Marek Mikulášek

Matyáš Greif

Petr Urban

Apolena Veldová

Veronika Pichlerová

Kamila Šmejkalová

**Albert Pechmann /
Samuel Pechmann**

**Vít Mikulanda /
Jakub Škarda**

Kamila Šmejkalová, Michal Štěrba

ZNÁMÝ, A PŘESTO NEPOZNANÝ

*„O Skupovi lze říci, že kdyby jej rozdělili na deset dílů,
bude z něho stejný počet celých a dokonalých Skupů.“*

dr. Emil Walter

Celým jménem Josef Alois Skupa (1892–1957) se nenarodil do starobylého loutkářského rodu a přesto, nebo snad právě proto, byl schopen vyjít z odkazu lidových loutkářů, tvořivě jej propojit s kabaretní tradicí i moderními směry a ovlivnit vývoj loutkového divadla tak výrazně, že jeho pojetí překročilo územní hranice a vepsalo se až do dnešní doby.

Takřka všichni jej známe jako pomyslného a vůbec prvního „taťuldu“ legendárních loutek Spejbla a Hurvínka. Přičemž tzv. dadaistický klaun Spejbl k sobě celých šest let hledal toho správného partnera do dvojice, a teprve syn zrodil svého otce! Záběr Skupova talentu však nezůstává „jen“ u nich. Rozpíná se od tvorby užitých grafik a typografií, přes invenční scénografické návrhy, až po bohatou přednáškovou činnost i přispívání do odborných revue.

Ovšem kolik z nás ví, že ten samý, mile se usmívající a lehce zakulacený pán s takřka holou lebí – svým loutkám spíše podobný než nepodobný – prošel též nástrahami první i druhé světové války, aktivně se zapojil do protinacistického odboje, byl stíhán gestapem, vězněn v Plzni na Borech a následně převezen do drážďanské „Mathildy“ na Mathildenstrasse, z níž za dramatických okolností unikl? Že nebyl pouhý snilek, ale též pragmatik, co nechal ve sklepních prostorách svého domu v tehdejší Žitné ulici č. 44 zřídit i protináletový železobetonový kryt? Že tomu nejčernějšímu zlu vždy čelil inteligentním humorem, nadhledem, a přes všechno temné si nenechal sebrat víru v zázraky a hravost?

Jestli si z jeho přepestrého osudu odnést jen jednu věc, tak poselství zdánlivě obyčejné: nikdy nemyslel jen na sebe. Vždy hleděl dál a na druhé, díky čemuž nezemřely loutky Spejbla a Hurvínka spolu s ním, ale provázejí dětstvím i dospělostí další generace.

Michal Štěrba, Matyáš Greif

STRUČNÉ KURIKULUM J. SKUPY

- 1892 narodil se **16. ledna ve Strakonících** Marii Skupové (roz. Fialové) a Josefu Skupovi.
- 1897 se rodina stěhuje do Plzně, s níž byla spojena rozhodující část jeho života.
- 1903–1911 navštěvoval **I. českou státní reálku v Plzni**.
Už tehdy se projevoval jako nadaný kreslíř a měl blízko k loutkám i výtvarné práci.
- 1911–1915 studoval na **Uměleckoprůmyslové škole v Praze** (grafiku, kreslení a sochařství).
Spřátelil se s Františkem Fialou (později F. Futuristou) a společně vystupovali v kabaretních improvizacích.
- 1915 za první světové války narukoval do armády.
Po takřka roce v maďarském Székesfehérváru, kde hrál maňáskové divadlo pro děti důstojníků, byl převelen do Plzně, kde působil jako **vojenský cenzor**.

- 1916 získal místo v **kreslárně Škodových závodů** a zároveň začala jeho spolupráce s **Městským divadlem v Plzni**. Z externího scénografa se postupně vypracoval na šéfa výpravy (1922–24). Vytvořil přes dvě desítky výprav k činoherním, operním i operetním inscenacím; k některým z nich navrhl i plakáty (např. *Figarova svatba, Bajadéra; Paní Marjánka, matka pluku*) a působil též jako redaktor *Divadelního listu*.
- 1917 začal spolupracovat s **Loutkovým divadlem Feriálních osad v Plzni**; nejen jako herec a mluvič, ale i jako scénograf, dramaturg, režisér a textař. Premiéra hry **A. Jiráka Pan Johanes**, kde v rolích Rýbrcoula a krejčího Čemerky poprvé prezentoval svůj později typický hlasový dualismus – bas i fistulku.
- 1919–1930 působil jako **profesor kreslení a matematiky na plzeňské reálce**. Vedle pedagogické práce se stále více prosazoval jako loutkář a výtvarník.
- 1919/1920 podle Skupova návrhu vyřezal Karel Nosek postavu **Spejbla**; na jevišti se Spejbl poprvé objevil na podzim 1920.
- 1926 vznikl **Hurvínek**, druhá klíčová loutka Skupova světa, která definitivně otevřela cestu k jeho největšímu úspěchu. Gustav Nosek ji pro Skupu původně vyřezal jako překvapení.
20. LÉTA v Plzni upevňuje svou pozici výrazné kulturní osobnosti: působí jako loutkoherec, scénograf, výtvarník, pedagog i člen širšího uměleckého okruhu. V roce 1919 byl také spoluzakladatelem progresivního výtvarného sdružení **Umělecká skupina**.
- 1930 založil **Plzeňské loutkové divadélko prof. Josefa Skupy** a opustil učitelskou dráhu; činnost souboru se plně profesionalizovala.

- K ikonickým loutkám přibyla **Mánička** (dle Skupova návrhu a za výtvarného přispění Jiřího Trnky ji vyřezal G. Nosek) a **Žeryk** (rovněž G. Nosek, který se stal jeho prvním interpretem).
- 1933 zvolen prezidentem mezinárodní loutkářské organizace **UNIMA**, což potvrzuje jeho mimořádné postavení i v mezinárodním kontextu.
- 1944 dne **17. ledna 1944** byl v Chrástu zatčen gestapem; satirický a protifašistický obsah jeho tvorby se nacházel v hledáčku nacistů po celou dobu okupace. Odbojovou činnost mu však Němci neprokázali, „pouze“ poslech zahraničního rozhlasu. Zprvu jej věznili na Borech a následně převezli **do věznice v Drážďanech**.
- 1945 při bombardování Drážďan uprchl a do konce války se skrýval; po válce se významně podílel na svobodném vysílání a provozu **plzeňského rozhlasu**.
- 1945 obnovil činnost souboru a přesunul jej do Prahy, kde se z **Divadélka Spejbla a Hurvínka** postupně stalo **Divadlo Spejbla a Hurvínka**. Šlo o první čl. družstevní scénu.
- 1948 získal titul **národní umělec**.
Ve stejném období se jeho divadlo znovu silně prosazovalo doma i v zahraničí.
50. LÉTA jeho zdravotní stav se zhoršoval; po infarktu v roce **1953** jej na zájezdu v Bukurešti musel zastoupit Miloš Kirschner.
V posledních letech života si proto, i přes počáteční nevolí své manželky Jiřiny Skupové, vychoval pokračovatele.
- 1956 oficiálně představil **Miloše Kirschnera** jako svého nástupce.
- 1957 zemřel **8. ledna v Praze**.
Pohřben je na **Ústředním hřbitově v Plzni**.

RADOVAN LIPUS

REŽISÉR

R. Lipus na návštěvě „u Skupů“ obdivuje původní nástěnnou malbu J. Trnky *Svět loutky*

Významný divadelní, televizní a rozhlasový režisér. Narodil se roku 1966 v Těšínském knížectví a absolvoval nejvýchodnější české gymnázium na světě – v Třinci. V letech 1984–1986 byl posluchačem oboru Teorie kultury na Filosofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Následně vystudoval pražskou DAMU, Katedru činoherního divadla obor režie – dramaturgie pod vedením prof. Jaroslava Vostrého a Ladislava Vymětala. Roku 2005 zde dokončil postgraduální studium a v současnosti působí na Katedře teorie a kritiky jako pedagog.

V letech 1992–2008 byl kmenovým režisérem činohry Národního divadla moravskoslezského v Ostravě, kde vytvořil více než třicetku inscenací. Poté přešel do Švandova divadla v Praze, v němž zastával post kmenového režiséra dva roky. Hostuje napříč divadly v Čechách, na Moravě, ve Slezsku a na Slovensku. Pro plzeňskou činohru již připravil inscenaci *Lindauer? Pákehá!* (2021) o životním příběhu malíře Bohumíra Lindauera.

MILAN ŠOTEK

DRAMATIK

M. Šotek (vpravo)
s T. Kypťou během
první čtené zkoušky
v plzeňském
Muzeu loutek

Autor, dramaturg, divadelník, vysokoškolský pedagog a umělecký šéf Mahenovy činohry Národního divadla Brno. Po maturitě na Gymnáziu Jana Keplera nastoupil na pražskou DAMU, kde v letech 2005–2010 vystudoval obor Dramaturgie činoherního divadla a pokračoval v doktorském studiu Scénické tvorby a teorie scénické tvorby u prof. Jaroslava Vostrého. Jeho „disertace hrou“ *Komedie podle Václava Klicpery* vyšla knižně (KANT 2018). Ještě na škole, roku 2008, založil spolu s Igorem Orozovičem a Jiřím Suchým z Tábora autorské divadlo Cabaret Calembour, v němž rozvíjí slovní ekvilibristiku, tradici literárního kabaretu, mimování a mimu.

Konstantně osciluje mezi velkou činohrou a malými formami. Je držitelem Ceny Alfréda Radoka za Nejlepší původní českou hru roku 2013 (*Plejtváč*). Zájemci se s ní mohou seznámit v knižním výběru z jeho dramatických textů *Hry se slovy a tanci* (KANT 2012). Z další dramatické tvorby uveďme: *Tajemství Žlutého hřbetu*, *Nový bleší cirkus*, *Fraška à la krab*, *Lázeňská veverka*, *Lesk a bída zemských jablek* či *Sialská trojčata*. Jeho zatím poslední autorskou novinkou je záměnová komedie *Fellnerův Helmer a Helmerův Fellner*.

Apolena Veldová, Veronika Pichlerová, Michal Štěrba,
Kamila Šmejkalová, Jaroslav Matějka, Josef Nechutný, Petr Urban

DJKT•

ČINOHRA | VELKÉ DIVADLO

Zřizovatelem Divadla J. K. Tyla, p. o., je statutární město Plzeň.
Ředitel DJKT doc. MgA. Martin Otava, Ph.D., šéf činohry Štěpán Pácl,
vedoucí umělecko-technického provozu Jan Baxa.

Vrchní mistr Velkého divadla Karel Devera,
tým jevištní techniky pod vedením jevištního mistra Davida Fialy,
tým osvětlovačů pod vedením mistra světél Jakuba Sloupa,
tým zvukařů pod vedením mistra zvuku Tomáše Kučery.
Vedoucí výroby kostýmů Radka Lorenzová, mistr garderoby
a vlásenek Alice Stuchlová, vedoucí výroby dekorací Martin Višňovský.

Program připravila dramaturgyně činohry Dana Hlaváčová
za grafické spolupráce Moniky Mašterové.

Fotografie vizuálu, fotografie z inscenace a ze zkoušek: Irena Štěrbová.

Skici kostýmních návrhů k inscenaci jsou v programu použity s laskavým
svolením jejích autora Tomáše Kypty.

Šestá premiéra souboru činohry v sezóně 2025/2026
v sobotu 16. května 2026 ve Velkém divadle.

**Fotografování a pořizování jakékoliv video nebo audio nahrávky
z tohoto představení je přísně zakázáno.**

Chcete se nejen o této inscenaci
dozvědět víc? Poslouchejte PODTEXT!
Podcastový kanál činohry DJKT.

Kulturní Plzeň

MINISTERSTVO
KULTURY

PLZEŇSKÝ KRAJ

Ydalo Divadlo J. K. Tyla, příspěvková organizace, zřizovatel město Plzeň, za finanční podpory MK ČR a Plzeňského kraje.

*Madřasové
Sako*

DIVADLO
J. K. TYLA
ČINOHRA
MILAN
SOTEK
S. K. U. P. A.
MICHAL
ŠTĚRBA
Josef
Skuppa

manžetky

*+ žilky
uobleku*

*at i
kolle*

*Žádná
sako*

www.djkt.eu

  Činohra DJKT